

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

VLAAMS WARMTEACTIEPLAN

Een gezondheidsplan over hitte

Update 2024

DEPARTEMENT
ZORG

www.departementzorg.be

INHOUD

1	PROBLEMATIEK	3
2	KADER	3
2.1	Nationaal ozon- en hitteplan	3
2.2	Vlaams Warmteactieplan	4
2.2.1	Waakzaamheidsfase	4
2.2.2	Waarschuwingfase	5
2.3	Federale alarmfase	5
3	VLAAMS WARMTEACTIEPLAN	7
3.1	Doel van het Vlaams Warmteactieplan	7
3.2	Doorlopende acties	7
3.2.1	Sensibiliseringscampagne ‘Warme dagen, zorg dragen’	7
3.3	Waakzaamheidsfase (15 mei – 30 september)	14
3.3.1	Nieuwsbrief start waakzaamheidsfase	14
3.3.2	Continue opvolging temperatuur	14
3.3.3	Nieuwsbrief einde waakzaamheidsfase	14
3.4	Waarschuwingfase	14
3.4.1	Interne organisatie	14
3.4.2	Waarschuwingmail	14
3.4.3	Persbericht	15
3.5	Alarmfase	15

1 PROBLEMATIEK

Hitte is het dodelijkste natuurfenomeen in Europa. Ook in Vlaanderen wordt verwacht dat de grootste impact van de klimaatverandering op gezondheid en welzijn hittegerelateerd zal zijn. Wie kwetsbaar is, voelt die effecten nog harder. Zoals ouderen, kinderen en zieken.

Gezondheidseffecten:

- meer kans op (verslechtering van) nierziekten, luchtwegaandoeningen, en hart- en vaatziekten zoals beroertes en bloeddrukdalingen;
- minder slaap en daardoor meer vermoeidheid, minder alertheid en zwaardere psychische problemen;
- meer vroegtijdige overlijdens, bijvoorbeeld door de combinatie van hitte en hartziekten;
- meer gevallen van oververhitting, uitdroging en een tekort aan zout in het bloed;
- verhoogde kans op vroeggeboorte en verhoogde bloeddruk bij zwangere vrouwen;
- versterkte effecten van hitte bij bijvoorbeeld vochtafdrijvende medicijnen en sommige geneesmiddelen tegen psychiatrische aandoeningen;
- meer kans op allergieën, kanker en hormoonverstoring door hogere concentraties vervuilende stoffen in de binnenlucht.

2 KADER

2.1 NATIONAAL OZON- EN HITTEPLAN

Sinds 2005 heeft België een [nationaal ozon- en hitteplan](#). In dit plan wordt beschreven op welke manier de Belgische bevolking zal gewaarschuwd worden wanneer er volksgezondheidsproblemen worden verwacht door periodes van zeer warm weer (vb. hittegolf). In dit plan wordt ook rekening gehouden met de ozonconcentraties omdat deze een bijkomend negatief effect hebben op de volksgezondheid tijdens deze warmteperiodes. De combinatie van zowel temperatuurs- als ozoncriteria maakt het Belgische plan uniek.

Dit plan wordt opgevolgd binnen het Nationaal Milieugezondheidsactieplan (NEHAP). Vertegenwoordigers van alle betrokken diensten in België (Federaal, Gewest en Gemeenschap) volgen de uitvoering en evaluatie van het nationale plan op. Tot en met 2014 was de Federale overheid bevoegd voor de uitvoering van dit plan. Meer concreet zorgden zij voor het versturen van de waarschuwingen en de sensibilisering van de bevolking en betrokken actoren. De regionale overheden zorgden voor de ondersteuning van de communicatie.

Door de 6de staatshervorming werden de bevoegdheden voor de uitvoering van het Nationaal ozon- en hitteplan geregionaliseerd (figuur 1). Voortaan is het, voor Vlaanderen, het Departement Zorg dat zorgt voor het uitsturen van de warmtewaarschuwingen en de sensibilisering van zowel de algemene bevolking als van organisaties en professionelen die werken naar kwetsbare groepen. De uitvoering hiervan wordt beschreven in het Vlaams Warmteactieplan.

De alarmfase, die als een crisisfase wordt aanzien, blijft echter een Federale bevoegdheid. De regionale overheden ondersteunen wel de communicatie tijdens deze fase.

Sinds 2015 bundelt het nationale ozon- en hitteplan alle regionale en federale initiatieven rond ozon en hitte. De afstemming tussen alle overheden blijft gebeuren binnen het NEHAP.

Figuur 1: Overzicht Nationaal ozon- en hitteplan

2.2 VLAAMS WARMTEACTIEPLAN

Dit plan schetst de krijtlijnen over hoe en wanneer kwetsbare doelgroepen - en professionals die werken met die doelgroepen - geïnformeerd en gewaarschuwd moeten worden voor en tijdens warmteperiodes in Vlaanderen. Het actieplan biedt handvaten aan professionals om preventieve acties te ondernemen om zo, gezondheidseffecten als gevolg van warmte, te voorkomen. Het Vlaams Warmteactieplan bestaat uit een waakzaamheids- en waarschuwingfase.

2.2.1 Waakzaamheidsfase

Vanaf 15 mei tot en met 30 september worden de voorspellingen van de maximumtemperatuur in Ukkel opgevolgd door het Koninklijk Meteorologisch Instituut (KMI). De Intergewestelijke Cel voor het Leefmilieu (IRCEL) volgt de ozonconcentraties en de ozonvoorspellingen op tijdens dezelfde periode. IRCEL bundelt deze gegevens en toetst deze aan de criteria van de waarschuwingfase en alarmfase. Wanneer aan de criteria wordt voldaan waarschuwen zij de betrokken overheden.

Tijdens de waakzaamheidsfase vraagt Departement Zorg aan de professionelen die werken met kwetsbare doelgroepen om zich voor te bereiden op een mogelijke periode van langdurig warm weer. Op 15 mei verstuurt Departement Zorg een nieuwsbrief naar deze professionelen waarbij de problematiek opnieuw onder de aandacht wordt gebracht en wordt verwezen naar de campagnewebsite www.warmedagen.be. Op deze website wordt de nodige ondersteunende informatie voorzien. Om een duurzaam beleid rond de warmteproblematiek op te bouwen, waar verder gedacht wordt dan ad hoc maatregelen op het moment van een warmteperiode, stimuleert Departement Zorg, met ondersteuning van de Medisch Milieukundigen van de Logo's, lokale besturen en professionelen die werken naar kwetsbare groepen om een lokaal gezondheidsplan Warme Dagen op te maken. De opmaak van een lokaal gezondheidsplan Warme Dagen omvat de uitwerking van enerzijds momentane acties (communicatie van de aanbevelingen, extra zorg voorzien,...) en anderzijds langetermijn voornemens (ruimtelijke planning, vergroening van de omgeving,...) die een duurzaam beleid mogelijk maken. Hiervoor wordt afstemmingen, netwerking en informatie-uitwisseling tussen betrokken partijen binnen een organisatie en tussen organisaties gestimuleerd.

2.2.2 Waarschuwingfase

De waarschuwingfase wordt afgekondigd op het moment dat mogelijke gezondheidseffecten door erg warme temperaturen worden verwacht. De algemene bevolking én de professionelen die werken naar kwetsbare doelgroepen worden op dat moment gevraagd om extra maatregelen te nemen (die idealiter zijn opgenomen in een lokaal gezondheidsplan Warme Dagen) om zichzelf en risicogroepen te beschermen. Departement Zorg verstuurt hiervoor een nieuwsbrief en zal via de pers de algemene bevolking inlichten.

Sinds 2017 zijn de criteria om de waarschuwingfase op te starten vereenvoudigd. Zo wordt gekeken naar de 5-daagse voorspelling van de maximumtemperatuur in Ukkel. De ozonconcentraties worden, voor deze fase, niet meer opgenomen als criterium. Het voordeel van deze wijziging zit hem in het feit dat organisaties niet meer pas op de eerste erg warme dag gewaarschuwd worden, maar reeds één of twee dagen op voorhand. De organisaties en professionelen die werken naar kwetsbare groepen hebben daardoor meer tijd dan vroeger om zich organisatorisch klaar te maken voor extra maatregelen.

Criterium waarschuwingfase:

De voorspelde maximumtemperaturen in Ukkel worden opgevolgd. De waarschuwingfase wordt afgekondigd wanneer Tcumul, op Dag 0, hoger of gelijk is aan 17°C. Tcumul op Dag 0 is de som van het verschil tussen de 'maximum voorspelde temperatuur' en 25°C voor de volgende vijf dagen (Dag +1 tot Dag +5), waarbij enkel de positieve verschillen in rekening worden gebracht. Voorbeeld:

Dag	Voorspelde maximum temperatuur (°C)	Aantal °C boven 25°C	Tcumul (°C) (dag 1 tot en met dag 5)
Dag 0 (vandaag)	25		22
Dag 1	27	2	
Dag 2	29	4	
Dag 3	31	6	
Dag 4	30	5	
Dag 5	30	5	

De waarschuwingfase wordt op dag 0 opgestart. In de communicatie zal eveneens vermeld worden wanneer de effectieve warmteperiode zal beginnen. Deze warmteperiode begint vanaf de eerste dag, in de waarschuwingfase, waarbij 28°C wordt voorspeld. In bovenstaand voorbeeld zal de warmteperiode starten op dag 2.

2.3 FEDERALE ALARMFASE

Sinds het ontstaan van het nationale ozon- en hitteplan, werd de alarmfase nog maar één keer afgekondigd, nl. in de zomer van 2020. Deze fase wordt aanzien als een crisisfase en is belangrijk om extra maatregelen te kunnen (laten) nemen boven op de maatregelen die reeds genomen worden tijdens de waarschuwingfase.

Wanneer aan alle criteria van de alarmfase wordt voldaan, wordt die nog niet automatisch opgestart. Experts en beleidsmakers zullen in overleg afwegen of een opschaling naar de hoogste fase van het nationale ozon- en hitteplan nodig is.

Sinds 2019 werden de criteria voor de alarmfase herbekeken. Dit maakt dat er makkelijker aan de criteria kan voldaan worden, maar de afweging of de alarmfase ook effectief afgekondigd wordt door experts en beleidsmakers blijft wel bestaan.

////////////////////////////////////

Criteria alarmfase:

1. Het temperatuurcriterium voor de waarschuwingsfase is bereikt.

EN

2. De maximale voorspelde temperatuur voor de dag zelf is hoger of gelijk aan 28°C.

EN

3. Er werd de vorige dag, op minstens één ozonmeetplaats in België, een uurgemiddelde ozonconcentratie hoger dan 180 µg/m³ (EU-informatiedrempel) gemeten EN er wordt voor de dag zelf, in een beduidend deel van het land, een uurgemiddelde ozonconcentratie hoger dan 180 µg/m³ (EU-informatiedrempel) voorspeld.

EN

4. De reeds genomen maatregelen moeten worden versterkt. Wanneer de alarmfase wordt opgestart, zal de communicatie gebeuren door de Federale overheid. De regionale overheden (Departement Zorg voor Vlaanderen) zullen de communicatie naar organisaties en professionals ondersteunen.

3 VLAAMS WARMTEACTIEPLAN

3.1 DOEL VAN HET VLAAMS WARMTEACTIEPLAN

Het Vlaams Warmteactieplan erkent de urgentie om kwetsbare groepen te beschermen tegen de gezondheidsrisico's veroorzaakt door hittegolven en hoge temperaturen. Dit plan streeft ernaar om maatregelen te implementeren die de impact van hitte op de volksgezondheid verminderen en de veerkracht van gemeenschappen versterken.

Doelstellingen:

- Beschermen van kwetsbare groepen, waaronder ouderen, jonge kinderen, mensen met chronische ziekten en sociaal-economisch kwetsbare individuen, tegen hittegerelateerde gezondheidsproblemen.
- Ontwikkelen van een geïntegreerde aanpak voor de opvolging van hitteperiodes, risicocommunicatie en interventie, gericht op het voorkomen van hittegerelateerde sterfgevallen en gezondheidscomplicaties.
- Uitvoeren van bewustmakingscampagnes over de gezondheidsrisico's van hitte en de beschikbare preventieve maatregelen, gericht op het brede publiek en specifieke doelgroepen.
- Verspreiden van educatief materiaal en richtlijnen voor hittebestendig gedrag, zoals hydratatie, het vermijden van overmatige blootstelling aan de zon en het zoeken naar koele plekken.

Momenteel ligt de nadruk nog erg op acties vlak voor en tijdens warmteperiodes. Het is echter niet alleen belangrijk om tijdens deze periodes actie te ondernemen, maar ook om pro-actief te werken. Om gebouwen en de omgeving te beschermen tegen hittestress, zijn er maatregelen nodig die op langere termijn werken. Onze omgeving moet aangepast worden om hittestress te beperken en bij voorkeur zoveel mogelijk te vermijden. We spreken dan niet meer van een warmteactieplan maar een warmteadaptatieplan. Hiervoor kan een bijkomende doelstelling worden opgenomen:

- Creëren van veerkrachtige en hittebestendige gemeenschappen door middel van stedelijke planning, groene infrastructuur en toegang tot koele ruimtes tijdens hitteperiodes.

3.2 DOORLOPENDE ACTIES

3.2.1 Sensibiliseringscampagne 'Warme dagen, zorg dragen'

Sinds 2018 loopt een sensibiliseringscampagne over hitte en gezondheid. Deze campagne bestaat uit verschillende onderdelen:

- Een informatieve website voor de burger én voor organisaties of professionals die werken met kwetsbare groepen
- Sensibiliseringsmaterialen afgestemd op verschillende doelgroepen
- Ondersteuningsmaterialen afgestemd op verschillende doelgroepen
- Tools die de hitteproblematiek visualiseren

In de campagne wordt de nadruk gelegd op het visuele aspect om de boodschappen zo toegankelijk mogelijk te maken voor iedereen.

De campagne focust zich momenteel op volgende kwetsbare doelgroepen en/of de organisaties of professionals die naar deze doelgroepen werken:

- Ouderen met focus op ouderenzorgvoorzieningen
- Jonge kinderen met focus op kinderopvanginitiatieven en scholen (basis en secundair)
- Lokale besturen: zij hebben een dubbele rol als uitbater van voorzieningen met kwetsbare groepen en als algemene sensibilisator
- Gezondheids- en welzijnsdiensten die in contact kunnen komen met sociaal geïsoleerde personen
- Huisartsen als contactpersonen voor patiënten (omwille van onderliggende aandoeningen of het nemen van bepaalde medicatie)
- Thuiszorgdiensten en mantelzorgers
- Organisatoren van evenementen (cultureel en sport)
- Sporters en sportorganisatoren (sportclubs)

Hitte binnen de werkomgeving wordt niet meegenomen als kwetsbare context omdat dit onder de arbeidsreglementering wordt meegenomen (FOD WASO).

3.2.1.1 Website

Op de website www.warmedagen.be vindt de geïnteresseerde burger of professional de nodige informatie rond hitte en gezondheid. De website vormt de basis voor de sensibiliseringscampagne, maar ook voor het Vlaams Warmteactieplan. 'Warme dagen, zorg dragen' wordt als een merk geprofileerd om herkenbaarheid en betrouwbaarheid van de inhoud te garanderen.

3.2.1.2 Sensibiliseringsmaterialen

Op de [website](#) kan een gamma aan campagnematerialen gevonden worden. Alle materialen zijn downloadbaar en een aantal materialen kunnen besteld worden. Ze vormen de ruggengraat voor de herkenbaarheid van het thema. Tegelijkertijd wordt de nadruk gelegd op kennisoverdracht om gedragsverandering te stimuleren. Laagdrempeligheid en overzichtelijkheid moeten het bereik van kwetsbare groepen vergroten. Deze materialen zijn over het algemeen bruikbaar voor alle doelgroepen. Een aantal zijn op maat gemaakt van een specifieke doelgroep.

Sensibilisatiematerialen (2024)	
Bestelbaar in gedrukte vorm en downloadbaar	
Folder 'Warme dagen, zorg dragen'	Algemene folder. Kan getransformeerd worden in windmolentje.
Affiche 'Veel zon? Denk ook aan oma Yvonne.' 'Veel zon? Denk ook aan opa Leon.'	
Affiche 'Hoge temperaturen? Denk aan je burens.'	
Informatieve affiche algemeen	
Informatieve affiche 'doelgroep kinderen'	
Informatieve affiche 'doelgroep ouderen'	
Informatieve affiche 'doelgroep sporters'	
Contact- en medicatiefiche	Blad met tips en plaats om belangrijke contacten (vb. huisarts) en gebruikte medicatie te noteren.
Drankkaart	Postkaartformaat en scheurblok (met 50 drankkaarten).
Downloadbaar	
Affiche 'urinemeter'	Ludieke affiche om aandacht te vragen voor de kleur van urine als maat voor voldoende drinken.
Flyer algemeen	
Flyer 'sociaal geïsoleerden'	Klein formaat van de contact- en medicatiefiche.
Drankkaart – verschillende formaten	
Digitale schermen – Clearchannel City Play	Digitale beelden voor lokale besturen. Te gebruiken op het openbaar terrein.
Digitale schermen – apothekers, huisartsen	Digitale beelden voor de digitale schermen bij apothekers of wachtzalen van oa. huisartspraktijken.
Beelden voor social media	21 beelden die gebruikt kunnen worden op social mediaplatformen.
Publireportages	Standaard teksten over met de hoofdboodschappen van de campagne. Bruikbaar voor informatiebladen.
Afbeeldingen	13 afgeleide beelden van de campagne (banners)
Iconen	31 iconen uit de affiches die afzonderlijk kunnen gebruikt worden.

3.2.1.3 Ondersteuningsmaterialen

Naast de campagnematerialen die sensibiliserend en met oog op gedragsverandering werken, zijn er ook een heel aantal [ondersteuningsmaterialen](#) beschikbaar. Deze materialen geven meer achtergrond over de problematiek van hitte op gezondheid en zijn doelgroepspecifiek. Zo zijn er leidraden voor de opmaak van een gezondheidsplan Warme Dagen, checklist, inspiratiedocumenten en overzichtsdocumenten. Het doel van deze materialen is om organisaties en professionals die werken met kwetsbare doelgroepen te

ondersteunen bij het uitwerken van een gezondheidsplan Warme Dagen en bij het formuleren van acties en doelstellingen.

Ondersteuningsmaterialen (2024)	
Doelgroep lokale besturen	
Leidraad gezondheidsplan	Handleiding opmaak gezondheidsplan 'Warme Dagen'.
Inspiratiematrix	Lijst met mogelijke acties om gezondheidseffecten van erg warme dagen te voorkomen.
Leidraad evenementen lokale besturen	Verduidelijking van de rol van lokale besturen bij de organisatie van evenementen binnen de gemeente
Doelgroep kinderen	
Leidraad gezondheidsplan	Handleiding opmaak gezondheidsplan 'Warme Dagen'.
Gezondheidsrisico's van warmte bij kinderen	Overzichtsdocument met kwetsbaarheden en symptomen van hittestress bij kinderen
Inspiratiematrix scholen	Lijst met mogelijke acties voor scholen om gezondheidseffecten van erg warme dagen te voorkomen.
Inspiratiematrix kinderopvanginitiatieven	Lijst met mogelijke acties voor kinderopvanginitiatieven om gezondheidseffecten van erg warme dagen te voorkomen.
Probleemanalyse en interventiemogelijkheden	Overzicht met de hoofdboodschappen en aanbevelingen van de campagne.
Checklist beginsituatie scholen	Met deze checklist kan in kaart worden gebracht wat de school op dit moment onderneemt om zich voor te bereiden op warme dagen en leerlingen te beschermen tegen warmte.
Checklist beginsituatie kinderopvanginitiatieven	Met deze checklist kan in kaart worden gebracht wat een kinderopvanginitiatief op dit moment onderneemt om zich voor te bereiden op warme dagen en kinderen te beschermen tegen warmte.
Doelgroep ouderen	
Leidraad gezondheidsplan	Handleiding opmaak gezondheidsplan 'Warme Dagen'.
Inspiratiedocument	Overzicht met mogelijke acties voor ouderenzorgvoorzieningen.
Risicofactoren hitte bij ouderen	Overzichtsdocument met kwetsbaarheden.
Motiverende gespreksvoering	Tips en aandachtspunten om via motiverende gespreksvoering gedragsverandering te bevorderen.
Doelgroep huisartsen	
Leidraad	Document met aandacht voor risicofactoren bij patiënten en ongewenste effecten van medicatie tijdens warmteperiodes.
Doelgroep sociaal geïsoleerden	
Leidraad gezondheidsplan	Een stappenplan voor organisaties om mensen in sociaal isolement te bereiken op erg warme dagen.
Inspiratiedocument	Mogelijke acties en aandachtspunten om sociaal geïsoleerde personen te bereiken.

Probleemanalyse kwetsbaarheden	Overzicht waarom de doelgroep kwetsbaar is voor hitte.
Werken met vrijwilligers	Overzichtsdokument met aandachtspunten wanneer er wordt gewerkt met vrijwilligers.
Praktijkverhalen	3 inspirerende praktijkvoorbeelden.
Doelgroep thuiszorgdiensten en mantelzorgers	
Leidraad	Handleiding voor thuisverzorgenden en mantelzorgers.
Digitale infosessie voor thuiszorgdiensten	'webinar' voor thuiszorgdiensten.
Presentatie voor thuiszorgdiensten	Presentatie die kan gebruikt worden om thuiszorgdiensten te informeren.
Flyer voor thuiszorgwerkers	Aandachtspunten hitte en kwetsbare groepen binnen de thuiszorgwerking.
Doelgroep sporters en sportorganisatoren	
Gezondheidsadviezen voor sporters	Document 'Hoe kun je jezelf wapenen tegen de warmte?'.
Gezondheidseffecten bij sporters	Overzichtsdokument met hittegerelateerde aandoeningen, symptomen en risicofactoren.
Leidraad gezondheidsplan sportevenementen	Leidraad en inspiratiegids voor sportevenementen.
Checklist sportevenementen	Scoringsysteem met aanbevelingen rond aanpassen of annuleren van sportevenementen.
FAQ-lijst voor sportdiensten, sportclubs en sportkampen	Overzicht met aandachtspunten en mogelijke acties op basis van enkele vragen.
Infographic sportactiviteit	Checklist voor sportactiviteiten.
Doelgroep evenementen	
Leidraad gezondheidsplan culturele evenementen	Een stappenplan voor organisatoren van culturele evenementen tijdens de zomer.
Checklist risico's	Checklist 'Wat zijn de risico's op mijn evenement?'
Mogelijke gezondheidsproblemen	Overzichtsdokument 'Oorzaken van gezondheidsrisico's op evenementen'
Inspiratielijst	Inspiratielijst 'hoe ben je voorbereid op warme dagen?'
Gezondheidsmatrix 'verkoelende maatregelen'	
Gezondheidsmatrix 'drink voldoende'	
Mogelijke partners	Document brengt in kaart welke lokale actoren je kunt of moet betrekken bij de voorbereiding van je evenement op erg warme dagen.

3.2.1.4 Tools

Specifiek voor lokale besturen werden 2 tools ontwikkeld. Deze tools kunnen een meerwaarde betekenen bij het uitwerken van een gezondheidsplan Warme Dagen en bij het onderbouwen van de noodzaak van deze plannen en de keuzes van acties.

3.2.1.4.1 Hitte-impacttool

De hitte-impacttool toont de impact van hitte zowel cijfermatig als gevisualiseerd op een kaart, voor Vlaanderen, op gemeenteniveau of voor een geselecteerd gebied, en dit zowel voor het huidige als voor een toekomstscenario (gemiddelde over de periode 2040-2059).

De voorgestelde cijfers in de tool kunnen gebruikt worden in lokaal sociaal beleid. Ze geven een indicatie van de ernst van de gevolgen van hitte op sterfte in een gemeente nu en in de toekomst. De cijfers kunnen ook gebruikt worden om klimaatadaptatieplannen te stofferen met gezondheidscijfers. Zeker gemeenten waarbij de vergrijzing sterk toeneemt, zullen meer moeten inzetten op hittepreventie:

- Hittewaarschuwingen
- Warmteactieplannen
- Inzetten op groenblauwe ruimtes
- ...

www.klimaatengezondheid.be/hitte-impacttool

Hittegerelateerde sterfte

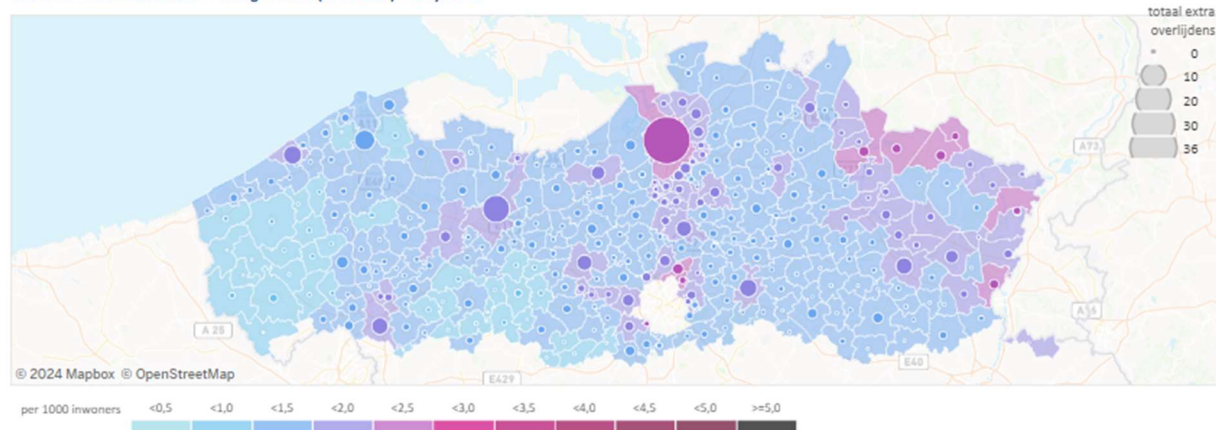
gebiedsindeling: selectie: toon op kaart:

doodsoorzaak: scenario: leeftijd:

Klik links op kaartje op om kaartje te centraliseren na in-of uitzoom

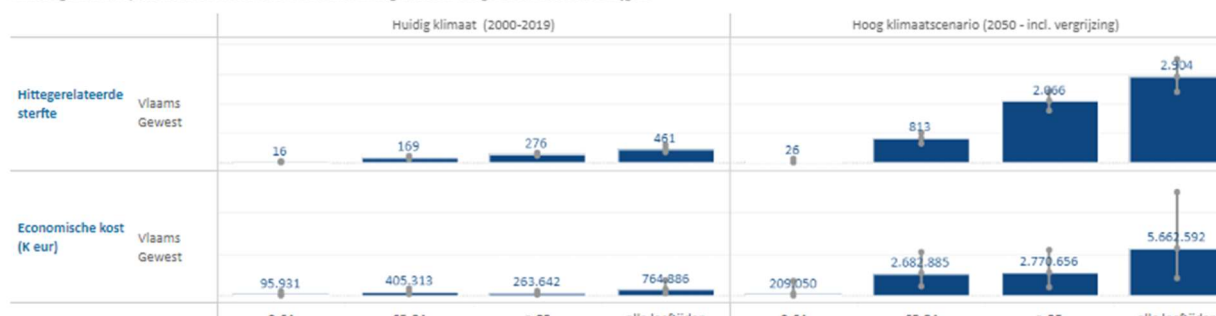
Extra overlijdens tijdens de zomer

scenario: Alle doodsoorzaken - Huidig klimaat (2000-2019) - leeftijd: ≥ 85

Overzicht huidig en toekomstig scenario voor alle leeftijden.

Klik één gemeente op de kaart aan om de data te filteren. Klik nogmaals om terug de Vlaamse data te krijgen.

3.2.1.4.2 Hittekwetsbaarheidskaart

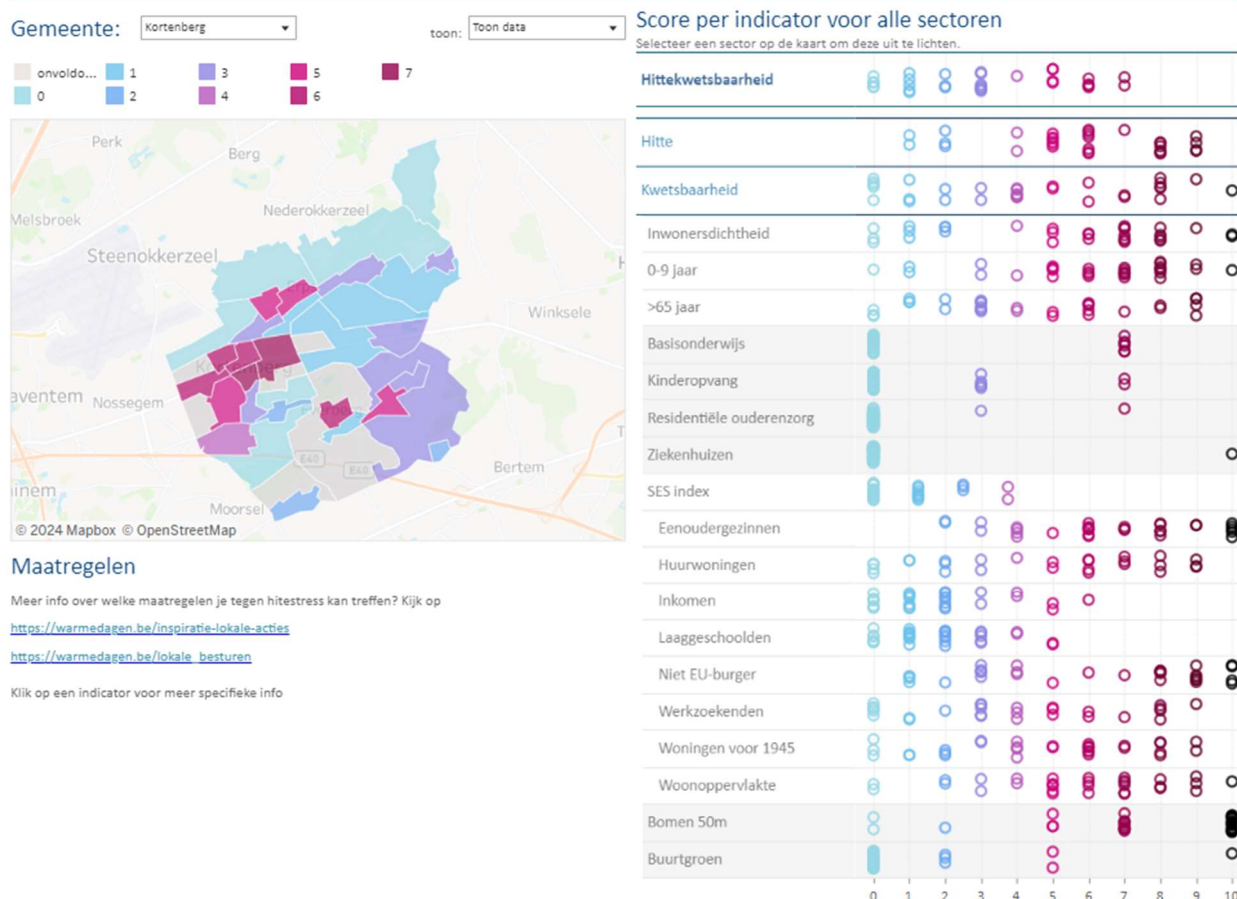
Niet iedereen ervaart dezelfde effecten van hitte. Sommige personen of groepen zijn meer kwetsbaar voor hittestress dan anderen. De hittekwetsbaarheidskaart brengt deze kwetsbaarheden in kaart aan de hand van indicatoren. Door de kwetsbaarheden te combineren met hittestress, krijg je zicht op die statistische sectoren waar de hittekwetsbaarheid het grootst is. Op deze manier kan de hittekwetsbaarheidskaart als leidraad dienen voor het (prioriteren van het) lokale beleid rond hitte.

Met andere woorden toont de hittekwetsbaarheidskaart waar in Vlaanderen doelgroepen met een verhoogde kwetsbaarheid voor hittestress wonen, met specifieke aandacht voor locaties met een verhoogde blootstelling aan hittestress. En dit tot op niveau van de statistische sector.

www.klimaatengezondheid.be/hittekwetsbaarheidskaart-lokaal

www.klimaatengezondheid.be/hittekwetsbaarheidskaart-vlaanderen

Hittekwetsbaarheidskaart van Kortenberg

3.2.1.5 Inschrijven nieuwsbrief Warme Dagen

Bij de start van de waakzaamheidsfase en bij de start en het einde van de waarschuwings- en alarmfase zal het Departement Zorg alle lokale besturen en organisaties en professionelen die werken met kwetsbare groepen op de hoogte brengen. Deze waarschuwingmails vormen de ruggengraat van het waarschuwingssysteem. Het Departement Zorg verzamelt de e-mailadressen vanuit eigen databestanden en databestanden van andere overheidsinstanties (zoals Agentschap Opgroeien, Departement Onderwijs,...). Organisaties en professionelen kunnen zichzelf ook inschrijven via <https://zorg-en-gezondheid.be/nieuws/schrijf-u-in-op-de-nieuwsbrieven-van-zorg-en-gezondheid>.

3.2.1.6 Ondersteuning

De opmaak van lokale gezondheidsplannen Warme Dagen is, uitgezonderd voor Woonzorgcentra, niet verplicht, maar wordt wel sterk aangemoedigd. De [medisch milieukundigen van het Lokaal GezondheidsOverleg \(Logo\)](#) maken lokale besturen warm om een lokaal gezondheidsplan Warme Dagen op te maken. Ze maken hierbij gebruik van hun netwerkfunctie rond gezondheid en milieu om lokale actoren bij elkaar te brengen. De medisch milieukundigen bieden ook inhoudelijke ondersteuning bij de opmaak van een lokaal gezondheidsplan Warme Dagen. Ze doen dit prioritair voor lokale besturen, maar ook andere organisaties die werken met kwetsbare groepen kunnen van hun inhoudelijke expertise gebruik maken. Ze bieden ook ondersteuning bij het gebruik van de hitte-impacttool en de hittekwetsbaarheidskaart.

3.3 WAAKZAAMHEIDSFASE (15 MEI – 30 SEPTEMBER)

Tijdens de waakzaamheidsfase worden lokale besturen en organisaties of professionelen die werken met kwetsbare groepen gevraagd om zich voor te bereiden op een mogelijke warmteperiode.

3.3.1 Nieuwsbrief start waakzaamheidsfase

Op 15 mei vertrekt een nieuwsbrief van het Departement Zorg naar alle lokale besturen en organisaties of professionelen die werken met kwetsbare groepen. In deze nieuwsbrief wordt de problematiek en noodzaak van waakzaamheid opnieuw onder de aandacht gebracht. Er wordt verwezen naar de campagnewebsite (www.warmedagen.be) en de sensibiliserings- en ondersteuningsmaterialen. Via een sensibiliserende boodschap wordt de gezondheidsproblematiek tijdens warmteperiodes onder de aandacht gebracht.

3.3.2 Continue opvolging temperatuur

Departement Zorg houdt vanaf 15 mei dagelijks de temperatuursevoluties nauwlettend in de gaten. Dagelijks krijgt Departement Zorg een update van het KMI waarin de Tcumul (zie boven) wordt vermeld voor een langere periode. Bij een vermoeden van een overschrijding van de drempelwaarde van 17°C worden alle interne voorbereidingen getroffen om over te schakelen naar de waarschuwingsfase. Bij een effectieve overschrijding zal Departement Zorg de waarschuwingsfase effectief afkondigen.

Omdat de overschakeling van de waakzaamheidsfase naar de waarschuwingsfase (of andersom) ook tijdens de weekends kan gebeuren, wordt ook de wachtdienst van het team milieugezondheidszorg betrokken. Op die manier kan ten alle tijden worden geschakeld indien nodig.

3.3.3 Nieuwsbrief einde waakzaamheidsfase

Op 30 september wordt de waakzaamheidsfase beëindigd. Departement Zorg verstuurt een nieuwsbrief waarin dit wordt aangekondigd. Alle bestemmingen worden bedankt voor hun inspanningen tijdens het voorbije zomerseizoen. Er wordt gepeild naar suggesties en opmerkingen op de nieuwsbrieven, de campagne en campagnematerialen.

3.4 WAARSCHUWINGSFASE

Van zodra de criteria van de waarschuwingsfase worden bereikt, ontvangt Departement Zorg een officieel bericht van de Intergewestelijke Cel voor Leefmilieu (IRCEL). Zij zijn binnen de afspraken van het nationaal ozon- en hitteplan bevoegd om het bereiken van de criteria te bevestigen. Departement Zorg zorgt voor volgende acties:

3.4.1 Interne organisatie

De verantwoordelijken binnen het Departement Zorg, het kabinet van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de woordvoerders van beiden worden op de hoogte gebracht van het ingaan van de waarschuwingsfase. In het weekend wordt de wachtdienst van het team milieugezondheidszorg ingeschakeld om het nodige te doen. Hiervoor werd een draaiboek opgemaakt.

3.4.2 Waarschuwingmail

Vanuit het Departement Zorg vertrekt een waarschuwingmail naar alle lokale besturen, organisaties en professionelen die werken met kwetsbare groepen. In deze mail wordt gevraagd zich effectief klaar te maken voor een warmteperiode, acties te ondernemen om kwetsbare personen te beschermen. De

hoofdboodschappen van de campagne 'Warme dagen, zorg dragen' worden herhaald. Deze hoofdboodschappen zijn:

- Wees voorbereid
- Drink voldoende
- Hou jezelf koel
- Hoe je gebouw koel
- Draag zorg voor jezelf en voor anderen

Wanneer de waarschuwingsfase afloopt worden alle bestemmingen hiervan op de hoogte gebracht.

3.4.3 Persbericht

Het Departement Zorg lanceert een persbericht om de opstart van de waarschuwingsfase aan te kondigen. Ook hier worden de hoofdboodschappen herhaald en wordt de zorg voor kwetsbare personen in de verf gezet.

3.5 ALARMFASE

Wanneer aan de criteria van de alarmfase wordt voldaan stuurt IRCEL de nodige informatie per e-mail aan de leden van de Risk Assessment Group (RAG). De RAG is een groep van experts, onder coördinatie van [Sciensano](#), waaronder ook experts van het Departement Zorg, die een evaluatie maken van de situatie. Hierbij wordt rekening gehouden met de intensiteit, de mogelijke duur van de warmteperioden, verzwarende omstandigheden zoals grootschalige evenementen of andere problematieken en de reeds genomen maatregelen. De RAG zal op basis van deze evaluatie een advies geven over het al dan niet opschalen naar de alarmfase en welke bijkomende maatregelen nodig zijn. De RAG bezorgt het advies aan de Risk Management Group (RMG), die bestaat uit vertegenwoordigers van de kabinetten van de bevoegde ministers. Op basis van het advies van de RAG activeert de RMG al dan niet de alarmfase en wordt de nodige informatie aan het federale crisiscentrum en de regionale crisiscentra bezorgd. Bij opschaling worden ook de pers en de algemene bevolking op de hoogte gebracht.

Departement Zorg zal de beslissingen van de RMG, waaronder welke bijkomende maatregelen nodig zijn, communiceren via een waarschuwingmail naar alle lokale besturen, organisaties en professionelen die werken met kwetsbare groepen.

Tijdens de alarmfase worden dagelijks crisisvergaderingen georganiseerd om de situatie van nabij op te volgen. Departement Zorg zal deze crisisvergaderingen bijwonen om een beeld te schetsen van de situatie in Vlaanderen.

Binnen het NEHAP (Nationaal Milieugezondheidsactieplan) werd afgesproken dat uitzonderlijke omstandigheden, bijvoorbeeld een langere periode uitzonderlijk hoge temperaturen, maar zonder hoge ozonconcentraties, ertoe kunnen leiden om toch te beslissen de RAG aan het werk te zetten en de situatie te evalueren. Dit gebeurt in onderling overleg met alle betrokken partijen van het nationaal ozon- en hitteplan.